

GLÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Raport z cyklu kontrolnego
przeprowadzonego przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska, pn.
realizacja przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta obowiązków
wynikających z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości
i porządku w gminach (Dz. U. z 2024, poz. 399) dotyczących nieczystości
ciekłych powstających na terenie gminy.

AKCEPTUJĘ

Główny Inspektor
Ochrony Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

czerwiec | 2025 r.

Spis treści

STRESZCZENIE	5
1. WSTĘP	7
2. STAN PRAWNY	9
3. CEL I ZAKRES KONTROLI PRZEPROWADZONYCH W RAMACH CYKLU.....	14
4. OMÓWIENIE WYNIKÓW PRZEPROWADZONEGO CYKLU KONTROLNEGO	19
4.1. Liczba przeprowadzonych kontroli przez WIOŚ	19
4.2. Realizacja przez wójta obowiązków wynikających z ucpg - na podstawie sprawozdań gmin przedłożonych do WIOŚ dotyczących gospodarowania nieczystościami ciekłymi za 2024 r.....	30
4.2.1. Prowadzenie przez gminy wymaganych ewidencji	30
4.2.2 Analiza ilości pobranej wody i odebranych ścieków [m3/rok], wykazanych w sprawozdaniach gmin przedłożonych do WIOŚ	35
4.2.3. Realizacja przez wójta obowiązku zorganizowania opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy ucpg	42
4.2.4. Realizacja przez wójta planów kontroli, o których mowa w art. 6 ust. 5aa ucpg - na podstawie sprawozdań gmin przedłożonych do WIOŚ dotyczących gospodarowania nieczystościami ciekłymi w dwuletnim okresie objętym kontrolą (od dnia 9 sierpnia 2022 r. do dnia 8 sierpnia 2024 r.).....	46
4.3. Zgodność danych przedłożonych w sprawozdaniach ucpg z prowadzonymi przez gminy ewidencjami	53
4.4. Stwierdzone naruszenia	54
4.5. Działania pokontrolne podjęte przez WIOŚ dotyczące cyklu	59
5. WNIOSKI	59
6. SPOSÓB WYKORZYSTANIA MATERIAŁU	61
7. MATERIAŁY WYKORZYSTANE DO RAPORTU	61

POJĘCIA

GIOS – Główny Inspektor Ochrony Środowiska/ Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

IOŚ – Inspekcja Ochrony Środowiska

PGW WP – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

ustawa IOŚ – ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2024 r. poz. 425)

ustawa Prawo wodne – ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1087, z późn. zm.)

ustawa ucpg – ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399, z późn. zm.)

WIOŚ – Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska / Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

nieczystości ciekłe – rozumie się przez to ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków (art. 2 ust. 1 pkt 1 ucpg)

sprawozdanie – sprawozdanie dotyczące gospodarowania nieczystościami ciekłymi, które wójt, burmistrz, prezydent miasta sporządza za poprzedni rok kalendarzowy i które przekazuje właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska i właściwemu dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie corocznie, nie później niż do 30 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie (art. 3 ust. 5 i 6 ustawy ucpg)

wójt – ilekroć w niniejszym raporcie jest mowa o wójcie, należy przez to rozumieć również burmistrza oraz prezydenta miasta

Wytyczne – *Wytyczne do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2024 r.*, przekazane do WIOŚ pismem z dnia 10 listopada 2023 r. znak: DZPS-PIP.90.1.2023 wraz z aneksem do Wytycznych przekazanych do WIOŚ pismem z dnia 29 listopada 2023 r. znak: DI-WPA.90.1.2023

VI AKPOŚK – VI aktualizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 5 maja 2022 r., ogłoszona w obwieszczeniu Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2023 r. w sprawie ogłoszenia aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (M.P. 2023 poz. 503)

STRESZCZENIE

Niniejszy raport sporządzono na podstawie danych przedłożonych przez WIOŚ, pozyskanych podczas kontroli gmin przeprowadzonych w II półroczu 2024 r. w ramach cyklu kontrolnego, którego przedmiotem była kontrola wywiązywania się przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta z obowiązków wynikających z ustawy ucpg, związanych z gospodarowaniem nieczystościami ciekłymi przez mieszkańców nieruchomości wyposażonych w indywidualne systemy oczyszczania ścieków.

Na podstawie przedłożonych przez WIOŚ danych ustalono, że w ramach cyklu kontrolnego WIOŚ zrealizowali łącznie w skali kraju 506 kontroli gmin, w tym skontrolowali:

- 202 gminy znajdujące się na terenie aglomeracji o wielkości $RLM \geq 2000 < 10\,000$
- 70 gmin znajdujących się na terenie aglomeracji o wielkości $RLM \geq 10\,000 < 15\,000$
- 150 gmin znajdujących się na terenie aglomeracji o wielkości $RLM \geq 15\,000 < 100\,000$
- 34 gminy znajdujące się na terenie aglomeracji o wielkości $RLM \geq 100\,000 < 150\,000$
- 50 gmin znajdujących się na terenie aglomeracji o wielkości $RLM \geq 150\,000$

Podczas kontroli realizowanej w ramach cyklu ucpg, WIOŚ:

- stwierdzili naruszenia dotyczące realizacji przez wójta obowiązków wynikających z ustawy ucpg w 287 skontrolowanych gminach,
- nie stwierdzili naruszeń dotyczących realizacji przez wójta obowiązków wynikających z ustawy ucpg w 219 skontrolowanych gminach.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami (na dzień 28 lutego 2025 r., tj. przekazania danych z cyklu do GIOŚ), w ramach podjętych działań pokontrolnych WIOŚ:

- skierowali 245 zarządzeń pokontrolnych do kontrolowanych wójtów, burmistrzów, prezydentów miast,
- skierowali 80 wystąpień do organów PGW WP,
- skierowali 55 wystąpień do innych organów,
- wydali decyzje (ostateczne i nieostateczne) w sprawie wymierzenia kary pieniężnej:
  - a) liczba decyzji ostatecznych wydanych w 2024 r.
    - na podstawie art. 9z ust. 6¹ – 1 decyzja,
    - na podstawie art. 9z ust. 7² – 2 decyzje
  - b) liczba decyzji nieostatecznych wydanych w 2024 r.
    - na podstawie art. 9z ust. 6 – wszczęto 5 postępowań
    - na podstawie art. 9z ust. 7 – 1 decyzja.

---

¹ W przypadku gdy wójt, burmistrz lub prezydent miasta nie wykonuje obowiązku, o którym mowa w art. 9u - gmina podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 zł do 5000 zł.

² W przypadku gdy wójt, burmistrz lub prezydent miasta nie wykonuje obowiązku, o którym mowa w art. 6 ust. 5a - gmina podlega karze pieniężnej w wysokości od 10 000 zł do 50 000 zł.

1. WSTĘP

Jedną z głównych przyczyn zanieczyszczenia wód jest wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi.

W związku z tym odprowadzane do wód lub do ziemi ścieki, w tym z terenu gmin, powinny być zbierane w systemy kanalizacji zbiorczej i poddawane oczyszczeniu do wymaganych prawem poziomów, przed ich wprowadzeniem do wód lub do ziemi.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy, które zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania. Właściciele nieruchomości są zobowiązani zapewnić utrzymanie czystości i porządku na terenie gminy m.in. poprzez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych; przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych.

Kontrolę zgodności pozbywania się przez mieszkańców zebranych na terenie nieruchomości nieczystości ciekłych z przepisami, sprawuje wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

W związku z tym gminy prowadzą ewidencję, m.in:

- 1) zbiorników bezodpływowych, w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania,
- 2) przydomowych oczyszczalni ścieków, w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych,

oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej na terenie gminy.

W 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w wybranych gminach Polski kontrolę pn. „Zabezpieczenie wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem ściekami komunalnymi pochodzącymi z obszarów nieskanalizowanych” (Nr ewid. 139/2021/P/21/066/LKA). W Informacji o wynikach tej kontroli, w ocenie ogólnej, NIK wskazała, że:

„Gminy nie zapewniły właściwej ochrony wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem ściekami komunalnymi pochodzącymi z obszarów nieskanalizowanych. W rezultacie, do środowiska w stanie nieoczyszczonym wprowadzono łącznie ok. 5,9 mln m³ ścieków, co stanowiło 81,9% wszystkich wytworzonych na tych terenach nieczystości ciekłych i 89,0% pochodzących z nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe (w skrajnych przypadkach ponad 99%).”.

Kontrolą NIK objęto 28 gmin i dotyczyła ona danych z lat 2019-2020.

Biorąc pod uwagę ustalenia ww. kontroli NIK oraz kompetencje organów IOŚ, którym ustawa ucpg powierzyła obowiązek kontroli czy wójt sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów tej ustawy, GIOŚ w *Wytycznych do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2024 r.*, przewidział dla WIOŚ do realizacji w II połowie 2024 r. cykl kontrolny w celu sprawdzenia wywiązywania się wójta z obowiązków wynikających z ustawy

ucpg, dotyczących sprawowania nadzoru nad mieszkańcami w zakresie pozbywania się przez nich nieczystości ciekłych powstających na terenie gminy.

Zgodnie bowiem z art. 4a ust. 1 pkt 1 ustawy IOŚ, GIOŚ kieruje działalnością IOŚ, w tym m.in.:

- ustala ogólne kierunki działania IOŚ,
- wydaje zalecenia i wytyczne, określające sposób postępowania w trakcie realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy,
- kontroluje stan realizacji zaleceń i wytycznych.

2. STAN PRAWNY

Art. 5 ust. 1 pkt 3a i 3b ustawy ucpg - *właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku w gminie przez gromadzenie nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków oraz przez pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi.*

Art. 6 ust. 1 ustawy ucpg - *właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych przez okazanie takich umów i dowodów uiszczania opłat za te usługi.*

Art. 6 ust. 5a ustawy ucpg - *wójt, burmistrz lub prezydent miasta prowadzi kontrole właścicieli nieruchomości, w zakresie:*

- *posiadania umów na pozbywanie się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy ucpg,*
- *zgodności postanowień umów z wymaganiami określonymi w regulaminie oraz ze sposobem określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 4a ust. 1;*
- *dokumentów potwierdzających uiszczanie opłat za te usługi, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy ucpg, lub innego sposobu udokumentowania wykonywania obowiązków, o których informuje art. 5 ust. 1 pkt 3b ustawy ucpg.*

Ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1549), doprecyzowano obowiązki kontrolne wójta, określając na poziomie ustawy minimalną częstotliwość przeprowadzania tych kontroli.

Zgodnie z wprowadzoną nową regulacją zawartą w art. 6 ust. 5aa ustawy ucpg, wójt jest obowiązany prowadzić kontrolę, o której mowa w ust. 5a co najmniej raz na dwa lata zgodnie z planem kontroli, określającym co najmniej wykaz podmiotów podlegających kontroli w okresie kontrolowanym.

Dodatkowo, w art. 9z ust. 7 ustawy ucpg przewidziano dla WIOŚ kompetencje do nakładania na gminę, w drodze decyzji, kar pieniężnych w wysokości od 10 000 zł do 50 000 zł za brak realizacji przez wójta obowiązku określonego w art. 6 ust. 5a tej ustawy.

Przepisy te weszły w życie z dniem 9 sierpnia 2022 r.

Ww. ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw wprowadzono także obowiązek, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2023 r. (art. 3 ust. 5 i 6):

- 1) sporządzania przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta sprawozdania dotyczącego gospodarowania nieczystościami ciekłymi za poprzedni rok kalendarzowy zawierającego informacje o:*
  - a) liczbie zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy;*
  - b) liczbie właścicieli nieruchomości, od których odebrano nieczystości ciekłe, oraz liczbie osób zameldowanych pod adresem nieruchomości, na której znajduje się dany zbiornik bezodpływowy lub dana przydomowa oczyszczalnia ścieków;*
  - c) liczbie zawartych umów, o których mowa w art. 6 ust. 1, w okresie sprawozdawczym, a także przed okresem sprawozdawczym, jeżeli obejmują działania realizowane w okresie sprawozdawczym;*
  - d) liczbie zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków, których opróżnianie zorganizowała gmina;*
  - e) częstotliwości opróżniania zbiornika bezodpływowego lub osadnika w instalacji przydomowej oczyszczalni ścieków, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3;*
  - f) ilości nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy w podziale na nieczystości ciekłe bytowe oraz przemysłowe;*
  - g) ilości wody pobranej przez użytkowników niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej;*
  - h) stacjach zlewnych, do których przekazane zostały odebrane z terenu gminy nieczystości ciekłe, w postaci wykazu tych stacji;*
  - i) liczbie przeprowadzonych kontroli dokumentów, o których mowa w art. 6 ust. 5a, oraz wynikach tych kontroli.*
- 2) corocznego przekazywania tego sprawozdania właściwemu WIOŚ oraz właściwemu dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej PGWWP, w terminie nie później niż do 30 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy.*

W związku z tym sprawozdanie za 2023 r. wójt był zobowiązany przekazać ww. organom do 30 kwietnia 2024 r.

3. CEL I ZAKRES KONTROLI PRZEPROWADZONYCH W RAMACH CYKLU

Celem realizacji tego zadania, o charakterze ogólnokrajowego cyklu kontrolnego, była kontrola wywiązywania się wójta z obowiązków wynikających z ustawy ucpg, związanych z nadzorem nad gospodarowaniem przez mieszkańców nieczystościami ciekłymi powstającymi na terenie gminy.

W *Wytycznych* GIOŚ, każda jednostka organizacyjna WIOŚ (WIOŚ + każda delegatura) została zobowiązana do objęcia kontrolą minimum po 2 gminy znajdujące się na terenie każdej z aglomeracji o wielkości RLM:

$\geq 2000 < 10\,000$

$\geq 10\,000 < 15\,000$

- ≥ 15 000 < 100 000
- ≥ 100 000 < 150 000
- ≥ 150 000

spośród określonych w VI AKPOŚK, w których liczba mieszkańców korzystających ze zbiorników bezodpływowych jest największa. W przypadku braku wymaganej liczby aglomeracji z danego przedziału należało skontrolować większą liczbę gmin z innego przedziału aglomeracji.

Na potrzeby realizacji ww. cyklu WIOŚ były zobowiązane przeanalizować zarówno dane zawarte w VI AKPOŚK oraz w sprawozdaniach za rok 2023, które powinny być przekazane przez wójta do WIOŚ w terminie do 30 kwietnia 2024 r. – i na tej podstawie wytypować gminy do kontroli.

W ramach realizacji cyklu, WIOŚ były zobowiązane dokonać weryfikacji danych zawartych w ww. sprawozdaniach podczas kontroli w terenie, na podstawie ewidencji prowadzonych przez gminy.

Obowiązek prowadzenia ewidencji przez gminy w tym zakresie wynika z art. 3 ust. 3 ustawy ucp, zgodnie z którym *gminy prowadzą, w formie umożliwiającej przekazywanie informacji w postaci elektronicznej, ewidencję:*

- 1) *zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej;*
- 2) *przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej;*
- 3) *umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy;*
- 4) *aktualnych informacji wskazanych w ust. 5, tj. danych zawartych w sprawozdaniu dotyczącym gospodarowania nieczystościami ciekłymi.*

W ramach raportowania danych i informacji z ww. cyklu realizowanego podczas kontroli w terenie, obowiązkiem WIOŚ było przekazanie:

- danych zawartych w sprawozdaniach przekazywanych przez poszczególne skontrolowane gminy,
- ustaleń dokonanych w trakcie kontroli WIOŚ w terenie, podczas których należało zweryfikować dane zawarte w sprawozdaniach gmin, ze szczególnym uwzględnieniem danych o „ilości wody w metrach sześciennych pobranej przez użytkowników nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe” względem „sumarycznej ilości nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy”.

W przypadku stwierdzenia podczas kontroli w terenie rozbieżności pomiędzy danymi przedstawionymi w siedzibie kontrolowanego podmiotu i przekazanymi w sprawozdaniach do WIOŚ, należało ustalić przyczyny rozbieżności – na podstawie pisemnych wyjaśnień wójta.

Na podstawie danych przekazanych przez WIOŚ ustalono, że na **2477** gmin w Polsce (liczba gmin wg stanu na dzień 1 stycznia 2024 r.) sprawozdania za rok 2023, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 3 ust. 5 i ust. 6 ustawy ucp, przekazało do WIOŚ:

- a) w wymaganym terminie do 30 kwietnia 2024 r. – 2337 gmin
- b) po wymaganym terminie – 127 gmin
- c) nie przekazało sprawozdań – 13 gmin.

Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Dane dotyczące wywiązania się gmin z obowiązku przekazania sprawozdania za 2023 r. do WIOŚ, w wymaganym terminie do 30 kwietnia 2024 r.

Lp.	Województwo	Liczba gmin znajdujących się na terenie województwa	Liczba gmin		Liczba gmin, spośród wszystkich gmin w kraju, które w ogóle nie przekazały do WIOŚ sprawozdania	Liczba gmin, spośród gmin skontrolowanych w ramach cyklu, które nie przekazały do WIOŚ sprawozdania
			które przekazały do WIOŚ sprawozdanie	w tym, które przekazały do WIOŚ sprawozdanie po terminie		
1.	Dolnośląskie	169	168	8	1	0
2.	Kujawsko-Pomorskie	144	140	8	4	0
3.	Lubelskie	213	213	13	0	0
4.	Lubuskie	82	81	5	1	0
5.	Łódzkie	177	176	4	1	0
6.	Małopolskie	182	182	12	0	0
7.	Mazowieckie	314	311	23	3	0
8.	Opolskie	71	69	2	2	2
9.	Podkarpackie	160	159	11	1	0
10.	Podlaskie	118	118	2	0	0
11.	Pomorskie	123	123	7	0	0
12.	Śląskie	167	167	5	0	0
13.	Świętokrzyskie	102	102	6	0	0
14.	Warmińsko-Mazurskie	116	116	3	0	0
15.	Wielkopolskie	226	226	10	0	0
16.	Zachodniopomorskie	113	113	8	0	1
RAZEM		2477	2464	127	13	3

W przypadku jednej z gmin, która nie przekazała sprawozdania do WIOŚ, a była objęta kontrolą WIOŚ w ramach cyklu kontrolnego (zachodniopomorskie) Burmistrz wyjaśnił, że nie złożył sprawozdania dotyczącego gospodarowania nieczystościami ciekłymi z przyczyn technicznych i organizacyjnych związanych z brakiem osoby, której podstawowym obowiązkiem służbowym byłoby prowadzenie działań związanych z nadzorem nad przepisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w zakresie gospodarowania nieczystościami ciekłymi. Według Burmistrza zmiany wprowadzone 9 sierpnia 2022 r. w ustawie ucpg nałożyły na gminy szereg nowych obowiązków. Ich realizacja wymaga zatrudnienia nowego pracownika lub pracowników, zwłaszcza do obowiązków określonych w art. 6 ust. 5a i art. 6 ust. 5aa ww. ustawy. Burmistrz wyjaśnił, że ustawodawca przekazując kolejne, nowe obowiązki (wynikające z przedmiotowej ustawy) na gminy nie zapewnił środków finansowych na ich realizację, co nie jest zgodne z przepisami ustawy o samorządzie gminnym oraz że ustawodawca przewidział zbyt krótki czas na dostosowanie możliwości organizacyjnych gmin do nałożonych obowiązków, a realizacja ich części powinna nastąpić po dokładnym określeniu stanu faktycznego, związanego z liczbą występujących na terenie gminy zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Burmistrz oświadczył, że od roku 2024 realizuje w znacznie szerszym zakresie obowiązki wynikające z przedmiotowej ustawy i zamierza złożyć sprawozdanie za 2024 r. Natomiast w trakcie opracowywania niniejszego raportu GIOŚ ustalił w ramach kontaktów roboczych z WIOŚ, że Gmina ta przekazała sprawozdanie za rok 2023 do WIOŚ w dniu 23 kwietnia 2025 r. W związku z tym na potrzeby tego raportu GIOŚ uznał w niniejszym sprawozdaniu, że przekazała je po terminie.

Z kolei inna z kontrolowanych w ramach cyklu gmin (opolskie), która nie przekazała sprawozdania w wymaganym terminie, sporządziła sprawozdanie i przekazała je dopiero podczas kontroli WIOŚ. W związku z tym, w niniejszym raporcie GIOŚ uznał to sprawozdanie za przekazane po terminie. Natomiast 1 gmina w tym województwie nie wyjaśniła przyczyn nieprzekazania sprawozdania.

4. OMÓWIENIE WYNIKÓW PRZEPROWADZONEGO CYKLU KONTROLNEGO

4.1. Liczba przeprowadzonych kontroli przez WIOŚ

W ramach cyklu, WIOŚ skontrolowali 506 gmin, co oznacza, że kontrolą objęto 20,42% gmin, względem ogólnej liczby gmin w kraju (2477).

W Tabeli 2 przedstawiono zestawienie kontroli WIOŚ zrealizowanych w podziale na RLM aglomeracji.

Tabela 2. Zestawienie kontroli WIOŚ zrealizowanych w podziale na RLM aglomeracji

Lp.	WIOŚ	Liczba zrealizowanych przez WIOŚ kontroli w ramach cyklu [według RLM]				
		≥ 2000 < 10 000	≥ 10 000 < 15 000	≥ 15 000 < 100 000	≥ 100 000 < 150 000	≥ 150 000
1.	Dolnośląski	13	7	11	4	2
2.	Kujawsko-Pomorski	11	3	10	4	2
3.	Lubelski	25	2	12	1	2
4.	Lubuski	8	3	9	0	7
5.	Łódzki	17	8	11	0	5
6.	Małopolski	9	5	10	1	5
7.	Mazowiecki	29	3	21	3	4
8.	Opolski	2	1	3	2	3
9.	Podkarpacki	20	7	11	1	1
10.	Podlaski	10	4	8	5	1
11.	Pomorski	7	3	5	1	4
12.	Śląski	9	6	4	5	6
13.	Świętokrzyski	3	3	3	0	1
14.	Warmińsko-Mazurski	12	4	9	4	1
15.	Wielkopolski	19	9	15	2	5
16.	Zachodniopomorski	8	2	8	1	1
RAZEM		202	70	150	34	50

Z przekazanych danych WIOŚ wynika, że największy odsetek gmin względem łącznej liczby gmin w województwie skontrolowano w woj. lubuskim (32,92%), woj. warmińsko – mazurskim (25,86%) w woj. podkarpackim (25%), w woj. podlaskim (23,73%), woj. łódzkim (23,16%). Najmniejszy odsetek gmin skontrolowano w woj. świętokrzyskim (9,80%). Średnio skontrolowano ok. 1 na 5 gmin w każdym województwie. Średnia dla całego kraju wynosi ok. 20 %.

Tabela 3. Zestawienie procentowe wykonania przez WIOŚ kontroli w poszczególnych województwach

Lp.	Województwo	Liczba gmin znajdujących się na terenie województwa	Liczba gmin skontrolowanych przez WIOŚ	% gmin skontrolowanych przez WIOŚ względem liczby gmin w województwie
1.	Dolnośląskie	169	37	21,89%
2.	Kujawsko-Pomorskie	144	30	20,83%
3.	Lubelskie	213	42	19,71%
4.	Lubuskie	82	27	32,92%
5.	Łódzkie	177	41	23,16%
6.	Małopolskie	182	30	16,48%
7.	Mazowieckie	314	60	19,10%
8.	Opolskie	71	11	15,49%
9.	Podkarpackie	160	40	25%
10.	Podlaskie	118	28	23,72%
11.	Pomorskie	123	20	16,26%
12.	Śląskie	167	30	17,96%
13.	Świętokrzyskie	102	10	9,80%
14.	Warmińsko-Mazurskie	116	30	25,86%
15.	Wielkopolskie	226	50	22,12%
16.	Zachodniopomorskie	113	20	17,69%
RAZEM		2477	506	20,42%

4.2. Realizacja przez wójtów obowiązków wynikających z ucpg - na podstawie sprawozdań gmin przedłożonych do WIOŚ dotyczących gospodarowania nieczystościami ciekłymi za 2024 r.

4.2.1. Prowadzenie przez gminy wymaganych ewidencji

Art. 3 ust. 3 ustawy ucpg - gminy prowadzą, w formie umożliwiającej przekazywanie informacji w postaci elektronicznej, m.in. ewidencję:

- 1) zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej;
- 2) przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej;
- 3) aktualnych informacji wskazanych w ust. 5.

Art. 3 ust. 5 ustawy ucpg - wójt, burmistrz lub prezydent miasta sporządza sprawozdanie dotyczące gospodarowania nieczystościami ciekłymi za poprzedni rok kalendarzowy, zawierające informacje o:

- 1) liczbie zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy;
- 2) liczbie właścicieli nieruchomości, od których odebrano nieczystości ciekłe, oraz liczbie osób zameldowanych pod adresem nieruchomości, na której znajduje się dany zbiornik bezodpływowy lub dana przydomowa oczyszczalnia ścieków;
- 3) liczbie zawartych umów, o których mowa w art. 6 ust. 1, w okresie sprawozdawczym, a także przed okresem sprawozdawczym, jeżeli obejmują działania realizowane w okresie sprawozdawczym;
- 4) liczbie zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków, których opróżnianie zorganizowała gmina;
- 5) częstotliwości opróżniania zbiornika bezodpływowego lub osadnika w instalacji przydomowej oczyszczalni ścieków, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3;
- 6) ilości nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy w podziale na nieczystości ciekłe bytowe oraz przemysłowe;
- 7) ilości wody pobranej przez użytkowników niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej;
- 8) stacjach zlewnych, do których przekazane zostały odebrane z terenu gminy nieczystości ciekłe, w postaci wykazu tych stacji;
- 9) liczbie przeprowadzonych kontroli dokumentów, o których mowa w art. 6 ust. 5a, oraz wynikach tych kontroli.

Podczas kontroli WIOŚ ustalili, że na 506 skontrolowanych gmin:

Ewidencje, zawierające aktualne informacje określone w art. 3 ust. 5 ustawy ucpg:

- prowadziło 412 gmin,
- nie prowadziło 86 gmin,
- prowadzone ewidencje były niekompletne w 8 gminach,

przy czym:

- 1) **ewidencję zbiorników bezodpływowych** w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej
  - prowadziło 481 gmin,
  - nie prowadziło 15 gmin,
  - prowadzone ewidencje były niekompletne w 10 gminach,
- 2) **ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków** w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu:
  - prowadziło 481 gmin,
  - nie prowadziło 15 gmin,
  - prowadzone ewidencje były niekompletne w 10 gminach.

Podczas kontroli WIOŚ ustalili, że w 167 przypadkach dane zawarte w sprawozdaniach gmin przekazanych do WIOŚ zgodnie z art. 3 ust. 6 ustawy ucpg, nie były zbieżne z prowadzonymi ewidencjami lub prowadzone ewidencje były niekompletne.

Wójtowie wyjaśniali, m.in. że:

- Gmina oświadcza, iż na podstawie danych przekazanych przez gminny Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w roku 2023 , przydomowych oczyszczalni ścieków było 383, a zbiorników bezodpływowych 726. Pierwotnie przyjęto błędne dane. Jest to pierwsze sprawozdanie z czego wynikły powstałe błędy,
- liczba nieruchomości podłączonych do zbiornika może się różnić od liczby zbiorników lub przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy - spowodowane to będzie tym że sąsiadujące nieruchomości mogą być podłączone do jednego zbiornika lub przydomowej oczyszczalni ścieków. Nieruchomości niepodłączone do sieci wodociągowej nie posiadają wodomierza i ilość wody pobranej rzeczywiście jest nieznana. Do sprawozdania została wyliczona na podstawie norm zużycia wody,
- w kolumnie 6 i 7 sprawozdania rocznego Burmistrza Miasta i Gminy z gospodarowania nieczystościami ciekłymi złożonego za 2023 r. podano dane dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków wg stanu na 31.12.2023 r.; przekazana w związku z prowadzoną kontrolą ewidencja zbiorników i przydomowych oczyszczalni ścieków uwzględnia zmiany, które wystąpiły w stanie ilościowym w ciągu roku 2024 w wyniku: przeprowadzonych kontroli posiadania umów i dowodów opłacenia usługi opróżniania nieczystości przez właścicieli nieruchomości, wprowadzenia do ewidencji zmian związanych ze zgłoszeniem eksploatacji przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zmian wynikających z wydanych nakazów administracyjnych przyłączenia nieruchomości do istniejącej zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej. Uwzględniając zmiany wprowadzone w ciągu roku 2024 w ewidencji zbiorników i przydomowych oczyszczalni ścieków aktualne dane w ewidencji nie mogą być zgodne z danymi podanymi w sprawozdaniu za 2023 r.,
- liczby podane w sprawozdaniu są szacunkowe z uwagi na brak aktualnej ewidencji zbiorników na dzień złożenia sprawozdania. W chwili obecnej rejestr uzupełniany jest w miarę pozyskiwania danych w przedmiotowym zakresie,
- sprawozdanie obejmuje wszystkie nieruchomości nieskanalizowane na terenie gminy, które udało się zlokalizować na mapach. Natomiast ewidencja zawiera dane dotyczące kontroli z roku 2023. Występujące różnice pomiędzy stanem zadeklarowanym w sprawozdaniu, a stanem uwidocznionym w ewidencji, wynikają z metodyki sporządzania ewidencji, która opiera się na systemie weryfikacji, dzięki któremu dane umieszczane w ewidencji są danymi wysokiej wiarygodności. Jednocześnie należy zauważyć, że przyjęta metodyka sporządzania ewidencji jest czasochłonna. Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że dane umieszczone w sprawozdaniu zostały wykazane wg najlepszego stanu wiedzy, ale mogą nie oddawać stanu faktycznego, a ich weryfikacja nastąpi po zrealizowaniu całości planu kontroli,
- dane do sporządzenia sprawozdania pobrano omyłkowo z niezaktualizowanego pliku ewidencji szamb; w przesłanej ewidencji między innymi nie ujęto ilości odbioru z przenośnych systemów sanitarnych, tj. kabin toaletowych, pryszniców kontenerowych czy umywalek; stąd wynika błędna wartość kol. 16 i 17 , ilość wody w metrach sześciennych pobrana przez użytkowników nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe [m³/rok]" - wartość

szacowana, nie wynikająca z odczytu urządzeń pomiarowych; „sumaryczna ilość nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy w podziale na: ścieki bytowe [m³/rok], ścieki przemysłowe [m³/rok]” - omyłkowe zapisy w sprawozdaniach kwartalnych podmiotów świadczących usługi asenizacyjne, nieścisłości, błędy w zestawianiu danych ze sprawozdań,

- błędy w sprawozdaniu związane były z brakiem wszystkich wymaganych w ewidencji informacji lub przyjmowania szacunkowych wartości np. przy ustalaniu ilości nieczystości ciekłych odebranych z terenu gminy. W trakcie kontroli udostępniono zweryfikowane informacje,
- zliczono ponownie wszystkie przeprowadzone kontrole w roku 2023, ze sporządzonej ewidencji wynika, iż przeprowadzono o 44 kontrole więcej niż wykazano w sprawozdaniu, tj. przeprowadzono łącznie 339 kontroli. Sporządzono korektę sprawozdania, którą przesłano do WIOŚ wraz z wyjaśnieniami,
- rozbieżności dot. m.in. ilości zbiorników bezodpływowych i liczby wykonanych kontroli. Błędy w sprawozdaniu powstały przy przenoszeniu danych z prowadzonej ewidencji oraz pomyłki pracownika sporządzającego sprawozdanie,
- rozbieżności dot. m.in. całkowitej ilości ścieków powstających na terenie gminy, nazw stacji zlewnych, opisu wykonanych kontroli. Błędy w sprawozdaniu powstały przy przenoszeniu danych z prowadzonej ewidencji i na skutek pomyłki pracownika gminy sporządzającego sprawozdanie,
- w sprawozdaniu błędnie wprowadzono liczbę posesji, które zostały skontrolowane w 2023 r. zamiast prawidłowej liczby posesji posiadających zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gmina w dniu 15 listopada 2024 r. przesłała do WIOŚ korektę sprawozdania,
- w sprawozdaniu podano szacunkową ilość powstających ścieków na terenie gminy,
- w prowadzonej ewidencji uwzględniono również nieruchomości podłączone do sieci kanalizacyjnej,
- rozbieżności w ilości zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków między stanem sprawozdawczym, a stanem stwierdzonym w dniu kontroli wynikają z sukcesywnego przyłączania się właścicieli działek do kanalizacji miejskiej,
- rozbieżności wynikają także z błędnego zamieszczenia zbiornika w systemie, który faktycznie nie znajduje się na działce, gdyż posesja od wielu lat jest podłączona do istniejącego systemu kanalizacyjnego,
- system w którym prowadzone są ewidencje umożliwia generowanie wykazu jedynie zgodnie ze stanem aktualnym, tj. na dzień jego generowania.

4.2.2 Analiza ilości pobranej wody i odebranych ścieków [m³/rok], wykazanych w sprawozdaniach gmin przedłożonych do WIOŚ

Na podstawie danych ze sprawozdań przekazanych przez gminy do WIOŚ ustalono, że część sprawozdań gmin zawierała niepełne dane w tym zakresie (brak podanych ilości pobranej wody lub odebranych nieczystości), bądź przekazane dane nie były zgodne z prowadzonymi przez gminy ewidencjami.

Przykładowo, w przypadku gminy (zachodniopomorskie), która spośród wszystkich gmin skontrolowanych w ramach cyklu przez WIOŚ, w sprawozdaniu złożonym do WIOŚ wykazała największą ilość pobranej wody przez użytkowników niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej na podstawie informacji przekazanej przez firmę zewnętrzną - łącznie **4 564 798,05 m³/rok** przy sumarycznej ilości nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy (ścieki bytowe - **1430,2 m³/rok**, ścieki przemysłowe **0 m³/rok**), WIOŚ podczas kontroli ustalił, że faktycznie pobrana ilość wody wynosiła łącznie **4 564,8 m³/rok**.

Ponadto 50 gmin spośród 506 skontrolowanych wykazało w sprawozdaniu, że z terenu gminy odebrano więcej ścieków niż zostało pobranej wody przez użytkowników.

Dane takie GIOŚ uznał za niemiarodajne i nie zostały one wzięte pod uwagę w niniejszym sprawozdaniu przy określaniu bilansu wodno-ściekowego przedstawionego w Tabeli 4.

WIOŚ podczas kontroli gmin w terenie wyjaśniali stwierdzane nieprawidłowości. Ich przyczynę wójtowie tłumaczyli, m.in:

- omyłkowymi zapisami w sprawozdaniach kwartalnych podmiotów świadczących usługi asenizacyjne, błędy w zestawianiu danych ze sprawozdań,
- błędnie zliczonymi danymi pozyskanymi z przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych,
- błędnym zinterpretowaniem kolumn tabeli sprawozdawczej,
- błędami obliczeniowymi,
- podaniem w tabeli danych dotyczących poboru wody wyłącznie mieszkańców, nie przedsiębiorców,
- brakiem kompleksowych danych dotyczących nieruchomości podłączonych do sieci kanalizacyjnej pozyskanych od przedsiębiorstwa kanalizacyjnego,
- brakiem możliwości określenia w niektórych przypadkach ilości pobranych wód ponieważ mieszkańcy nie korzystają z wodociągu a z ujęć indywidualnych, które są nieopomiarowane,
- że Gmina wypełniała sprawozdanie po raz pierwszy i stwierdzone nieścisłości w złożonym sprawozdaniu wynikają z omyłki pisarskiej, nie wynikały z celowości działania,
- że rozbieżności wynikały z błędnie generowanych danych z systemu informatycznego AQUARIUS, w którym Gmina prowadzi gospodarkę wodno-ściekową. Rozbieżności wynikają również z omyłkowo wpisywanych do sprawozdania danych,
- że rozbieżności wynikają prawdopodobnie z błędu człowieka, omyłek pisarskich,
- źle przyjętą wartością normatywną do wyliczeń ilości pobranej wody,
- nieuwzględnieniem ilości wody pobranej przez użytkowników nieruchomości z własnych ujęć wody,
- ujęciem tylko ścieków ze zbiorników bezodpływowych na nieruchomościach bez uwzględnienia ścieków z przenośnych kabin sanitarnych,
- pominięciem jednego ze sprawozdań podmiotu świadczącego usługi asenizacyjne,
- że w sprawozdaniu omyłkowo wpisano ilość zbiorników wybieralnych zamiast ilości odebranych ścieków,

- że stwierdzone nieścisłości w złożonym sprawozdaniu nie wynikały z celowości działania, lecz wynikają z niewystarczającego zrozumienia tych zagadnień, omyłką pisarską, itp.,
- niewystarczającą ilością szkoleń w tematyce gospodarowania nieczystościami ciekłymi, sporządzaniem sprawozdania po raz pierwszy oraz brakiem doświadczenia,
- niewystarczającą wiedzą, doświadczeniem oraz brakiem uprzedniego przeszkolenia przed pierwszorazowym wypełnianiem sprawozdania. Dodatkowo druk sprawozdania nie zawierał objaśnień do jego wypełnienia, co również przyczyniło się do błędnej interpretacji i kwalifikacji danych niezbędnych do przedstawienia w sprawozdaniu,
- błędnymi danymi uzyskanymi od operatora sieci wodno-kanalizacyjnej,
- że mieszkańcy gminy posiadają ogrody, w których podlewają rośliny i korzystają z basenów w okresie letnim. Ponadto posiadają zwierzęta w gospodarstwach domowych, którym niezbędna jest woda, a zatem różnica w ilości wody pobranej przez użytkowników nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe, a ilością nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy jest znacząca,
- brakiem możliwości monitorowania realnego zużycia oraz możliwości nielegalnego pozbywania się nieczystości ciekłych przez mieszkańców - w przypadku własnego ujęcia wody,
- ilość wody pobranej była wyliczona z norm zużycia wody dlatego może się różnić od faktycznego stanu pobranej wody jak i sumarycznej ilości nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gmin,
- brakiem wywozu nieczystości zgodnie z wymaganą częstotliwością,
- że różnica spowodowana jest dużą ilością wody bezpowrotnie zużytej, co wynika ze specyfiki terenów wiejskich,
- że nie wszyscy właściciele nieruchomości pozbywają się nieczystości ciekłych zgodnie z prawem.

W związku z uznaniem przez GIOŚ niektórych danych za niemiarodajne, z przyczyn wskazanych powyżej, w poniższej Tabeli 4 uwzględniono tylko dane dotyczące **372** spośród 506 skontrolowanych gmin, które w sprawozdaniach przedstawiły dane zarówno dotyczące ilości pobranej wody jak i ilości odebranych ścieków i były one zgodne z prowadzonymi ewidencjami oraz ilość odebranych ścieków z nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej nie była większa od ilości pobranej wody na tych nieruchomościach.

Tabela 4. Zestawienie ilości pobranej wody i odebranych ścieków na terenie 372 gmin spośród skontrolowanych 506 [m³/rok]

Lp.	Województwo	Liczba skontrolowanych gmin znajdujących się na terenie województwa	Liczba skontrolowanych gmin, które przekazały dane zarówno dot. ilości pobranej wody i ilości odebranych ścieków, a dane były zgodne z prowadzonymi ewidencjami gmin oraz ilość odebranych ścieków z nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej nie była większa od ilości pobranej wody na tych nieruchomościach	Ilość pobranej wody przez użytkowników nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków [w m ³]	Sumaryczna ilość nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy z nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej z podziałem na:		Różnica w ilości pobranej wody względem ilości odebranych nieczystości ciekłych [m ³]
					ścieki bytowe [m ³ /rok]	ścieki przemysłowe [m ³ /rok]	
1.	Dolnośląskie	37	27	2 428 441,55	420 996,54	2 185,718	2 005 259,29
2.	Kujawsko-Pomorskie	30	26	4 021 379,69	470 016,78	20 441,75	3 530 921,16
3.	Lubelskie	42	32	3 064 613,89	558 185,66	33 089,27	2 473 338,96
4.	Lubuskie	27	21	2 430 026,82	757 990,45	7 753,25	1 664 283,12
5.	Łódzkie	41	34	6 519 681,71	778 426,209	64 626,45	5 676 629,05
6.	Małopolskie	30	18	3 429 092,60	578 356,045	21 105,46	2 829 631,10
7.	Mazowieckie	60	49	10 689 159,99	1 529 738,89	264 025,403	8 895 395,70
8.	Opolskie	11	6	422 425,80	39 559,663	27 030,451	355 835,69
9.	Podkarpackie	40	27	4 711 419,12	123 856,29	57 932,6	4 529 630,23
10.	Podlaskie	28	22	3 047 024,10	284 285,071	62 166,05	2 700 572,98
11.	Pomorskie	20	14	2 104 361,09	775 541,56	29 545,88	1 299 273,65
12.	Śląskie	30	25	8 069 588,89	1 157 354,751	103 722,591	6 808 511,55
13.	Świętokrzyskie	10	8	766 025,80	141 766,75	39 554,8	584 704,25
14.	Warmińsko-Mazurskie	30	19	1 722 201,93	225 307,03	10 272,45	1 486 622,45
15.	Wielkopolskie	50	36	8 945 737,83	1 990 666,67	313 049,52	6 642 021,64
16.	Zachodniopomorskie	20	8	599 451,95	83 977,09	37 814,00	477 660,86
SUMA		506	372	62 970 632,76	9 916 025,45	1 094 315,64	51 960 291,67
SUMA		506	372	62 970 632,76	11 010 341,09		51 960 291,67

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że sumaryczna ilość nieczystości ciekłych odebranych z obszaru tych gmin z nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków stanowi jedynie 17,48 % ilości pobranej wody.

4.2.3. Realizacja przez wójta obowiązku zorganizowania opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy ucp

Art. 6 ust. 6 ustawy ucp - *Gmina jest obowiązana zorganizować odbieranie odpadów komunalnych oraz opróżnianie zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów, o których mowa w ust. 1.*

Z danych przekazanych przez WIOŚ do GIOŚ w ramach raportowania ustaleń z niniejszego cyklu wynika, że:

- 19 gmin (w województwie lubuskim – 1 gmina, w województwie łódzkim – 3 gminy, w województwie mazowieckim – 1 gmina, w województwie podlaskim – 7 gmin, w województwie wielkopolskim – 5 gmin, w województwie dolnośląskim – 2 gminy) zorganizowało opróżnianie zbiorników bezodpływowych w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy ucp,
- 13 gmin (w województwie dolnośląskim – 1 gmina, w województwie lubuskim – 1 gmina, w województwie łódzkim – 2 gminy, w województwie podlaskim – 6 gmin, w województwie wielkopolskim – 3 gminy) zorganizowało opróżnianie osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy ucp.

Jednakże biorąc pod uwagę ustalenia WIOŚ i udzielone wyjaśnienia gmin, w ocenie GIOŚ przedstawione dane mogą nie być miarodajne. Przykładowo gmina wyjaśniła, że:

- „w kolumnach 21 i 22 sprawozdania uwzględniono ilość zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, z których Gmina odebrała nieczystości ciekłe jako jednostka prowadząca działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników poś. Nie były to wywozy, o których mowa w art. 6 ust. 6 u. c. p. g.”

Z innego wyjaśnienia wynika, że gmina błędnie zinterpretowała kolumnę 21 i 22, ponieważ nie odniesiono się do art. 6 ust. 6 ustawy o ucp. Gmina uważała, że należy podać dane obiektów komunalnych, z których gmina odbiera nieczystości. Wartości odnoszą się do 3 zbiorników i 1 przydomowej oczyszczalni ścieków, w które wyposażone są obiekty komunalne. Rzeczywista wartość w kolumnach 21 i 22 to „0”.

Gminy co do zasady nie organizowały „wywozów zastępczych” w odniesieniu do właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy ucp. Jako przyczynę braku realizacji tego obowiązku wskazywały podczas kontroli WIOŚ, m.in. że:

- „gmina nie była przygotowana do ich przeprowadzenia, tym samym nie była gotowa do wydawania decyzji z urzędu o zastępczym wywozie nieczystości ciekłych. Sytuacja w dużej mierze dotyczy osób o niskim statusie materialnym, samotnych nie

posiadających przyłącza wodociągowego a często wewnętrznych instalacji. W takiej sytuacji egzekucja obowiązku, który generuje konieczność poniesienia znacznych nakładów finansowych wydaje się niezwykle trudna. Jest to pierwsze sprawozdanie, z czego mogą wynikać powstałe błędy,

- gmina dotychczas nie podejmowała działań określonych w art. 6 ust. 6 ustawy w zakresie zastępczego zorganizowania opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów na realizację tych usług. Powodem powyższego są braki kadrowe uniemożliwiające podejmowanie i prowadzenie takich postępowań wobec właścicieli nieruchomości. Gmina o niskich dochodach budżetowych zmuszona jest do ograniczania wydatków administracyjnych i nie jest w stanie zapewnić wystarczającej liczby etatów urzędniczych dla pełnej realizacji nałożonych na gminę obowiązków,
- w 2023 r. miała miejsce jedna sytuacja, gdzie na podstawie wezwania okazało się, że właściciel nieruchomości nie miał opróżnianego zbiornika bezodpływowego oraz nie posiadał umowy na wywóz nieczystości ciekłych. Właściciel nieruchomości został ukarany mandatem karnym oraz niezwłocznie opróżnił zbiornik bezodpływowy na własny koszt. Dodatkowo podpisał umowę z przedsiębiorcą posiadającym zezwolenie na wywóz nieczystości na terenie Gminy. Ponadto poinformowano, że jeżeli będzie taka potrzeba, Burmistrz będzie kierował zapytania ofertowe w zakresie wykonania zastępczego do podmiotów z ewidencji podmiotów posiadających zezwolenia na terenie Gminy,
- większość z osób kontrolowanych, zastanych podczas kontroli posiadała rachunki bądź faktury, nie każdy posiadał podpisaną umowę. Osoby zostały pouczone o obowiązku posiadania takich umów. Do końca roku 2023 r. podpisano wiele nowych umów zgodnie z pouczeniem przez pracownika o obowiązku posiadania umowy na wywóz nieczystości,
- Gmina nie organizowała opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków. Uznaje się, że w przypadku umów honoruje się stanowisko mówiące, że za umowę uznaje się również umowę ustną, która w przypadku usług opróżniania zbiorników bezodpływowych potwierdzona jest fakturą wystawioną usługobiorcy przez uprawniony podmiot posiadający decyzję zezwalającą na świadczenie usług opróżniania zbiorników bezodpływowych wydaną przez Wójta Gminy. W świetle powyższego przypadki posiadania dokumentów potwierdzających wykonanie usługi zrealizowanej w wyniku umowy ustnej nie kwalifikuje się jako brak zawartej umowy, a organizowanie opróżniania zbiorników i osadników przydomowych oczyszczalni ścieków bezpodstawne,
- w przypadku stwierdzenia w czasie kontroli nieprawidłowości, przeprowadzano rekontrole. Dodatkowo, Gmina wydała 1 decyzję nakazującą przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej,
- Gmina ponownie wezwała skontrolowane nieruchomości do przedłożenia dokumentów, wysłała upomnienia,

- w wyniku kontroli, mieszkańcy, u których wykazano brak posiadanych umów zostali zobowiązani do dostarczenia dokumentów do urzędu. Mieszkańcy zostali również wezwani do dostarczenia rachunków za wywóz nieczystości. Wysłane wezwania - upomnienia do przedłożenia potwierdzenia faktu wywozu nieczystości (już po okresie sprawozdawczym),
- Gmina nie podejmowała działań zorganizowania opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadku właścicieli, którzy nie zawarli umów, o których mowa w art. 6 ust. 1, ponieważ nieprawidłowości starano się wyeliminować podczas kontroli gminy. Plan kontroli, który swoim zakresem obejmował wszystkie sołectwa oraz miasto (...) przebiegał zgodnie z założonymi ramami czasowymi i umożliwił zweryfikowanie, które nieruchomości nie posiadały umów na wywóz nieczystości lub opróżniały nieczystości ciekłe niezgodnie z zapisami obowiązujących przepisów. Wdrożono system Monitoring Ścieki Polskie, który udostępnia informację dot. wywozu nieczystości ciekłych na terenie Gminy w czasie rzeczywistym i przyspieszył weryfikację wysłanych wezwań oraz ewentualne dalsze postępowania w danej sprawie. W przypadku braku reakcji właściciela na wezwanie wysyłane było zawiadomienie o możliwości popełnienia wykroczenia na Policję, która kończyła sprawę mandatem karnym lub skierowaniem sprawy do sądu. Po wdrożeniu tych procedur właściciele dostosowywali się do obowiązujących przepisów i podpisywali umowę na wywóz lub zwiększali częstotliwość wywozu nieczystości ciekłych,
- wzmożone kontrole i wynikająca z powyższego coraz większa liczba umów zawieranych w formie pisemnej, edukacyjny charakter kontroli (część właścicieli nie wiedziała o konieczności zawierania umów w formie pisemnej i posiadała umowy ustne), konieczność zaangażowania wielu osób w kontrole i brak wystarczających zasobów ludzkich do prowadzenia postępowań związanych z podjęciem działań zgodnie z art. 6 ust. 6 ucp, g,
- brak wywozów nieczystości ciekłych organizowanych przez Gminę w 2023 r. ma podłoże finansowe – dodatkowe obciążenie budżetu Gminy, przy niskim prawdopodobieństwie zwrotu należności.”

4.2.4. Realizacja przez wójta planów kontroli, o których mowa w art. 6 ust. 5aa ucp, g - na podstawie sprawozdań gmin przedłożonych do WIOŚ dotyczących gospodarowania nieczystościami ciekłymi w dwuletnim okresie objętym kontrolą (od dnia 9 sierpnia 2022 r. do dnia 8 sierpnia 2024 r.).

Art. 6 ust. 5aa ustawy ucp, g - wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany prowadzić kontrolę, o której mowa w ust. 5a co najmniej raz na dwa lata zgodnie z planem kontroli, określającym co najmniej wykaz podmiotów podlegających kontroli w okresie kontrolowanym.

Analizując dane przekazane przez WIOŚ do GIOŚ stwierdzono niejednolite podejście poszczególnych WIOŚ do oceny realizacji przez wójta tego obowiązku w przypadku, gdy plan kontroli sporządzony przez wójta nie zawierał wykazu podmiotów podlegających kontroli:

- część WIOŚ uznawała, że plan kontroli został sporządzony,

- część WIOŚ uznawała, że plan nie został sporządzony.

Ponadto, w trakcie analizy danych z przeprowadzonych przez WIOŚ kontroli gmin uwidoczniło się rozbieżne podejście zarówno samych gmin jak i WIOŚ do interpretacji przepisów ustawy ucpg, dotyczących liczby podmiotów, którą wójt powinien określić w planie kontroli i skontrolować w dwuletnim okresie objętym kontrolą.

WIOŚ prezentowały różne podejście odnośnie tego, czy w ciągu dwóch lat wójt ma obowiązek kontroli, o której mowa w art. 6 ust. 5a ustawy, tylko tych podmiotów (dowolnej ich liczby), które ujął w planie kontroli na dany okres objęty kontrolą (dwóch lat), czy też wszystkich podmiotów znajdujących się na terenie danej gminy, niepodłączonych do gminnej sieci kanalizacyjnej.

Część WIOŚ uznawała, że wójt powinien przeprowadzić kontrole wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków w okresie dwuletnim, natomiast część WIOŚ uznawała, że kontrolą tą powinny być objęte tylko podmioty ujęte przez wójta w planie kontroli.

Jednakże, jak wskazano powyżej, przede wszystkim niejednolite podejście do kwestii wymaganej liczby kontroli w dwuletnim okresie oraz co do sposobu sporządzenia planu kontroli i danych w nim zawartych, prezentowały same gminy.

Niektóre gminy ujęły w planie kontroli wszystkich mieszkańców na terenie gminy niepodłączonych do kanalizacji, natomiast inne – tylko określoną liczbę podmiotów.

Część gmin sporządzając plan kontroli nie ujęła w nim wykazu podmiotów podlegających kontroli w okresie kontrolowanym, tylko nazwy miejscowości zaplanowanych do kontroli, część określiła liczbę podmiotów, część - tylko procent podmiotów na terenie gminy przewidzianych do kontroli, część ujęła w planie wyłącznie nazwy ulic, bez podania liczb kontroli/wykazu podmiotów. W niektórych przypadkach sporządzony plan określał nazwy miejscowości i zakładany procent skontrolowania (np. 50%) wskazanych miejscowości. Odnotowano również przypadek, gdzie plan został sporządzony jako wspólny dla kontroli Programów ochrony powietrza oraz gospodarowania odpadami i nieczystościami ciekłymi, więc zawierał również nieruchomości podłączone do sieci kanalizacyjnej. Niektóre gminy zaplanowały kontrole właścicieli nieruchomości położonych na terenie konkretnych osiedli/sołectw. Stwierdzono też przypadek gdzie Prezydent Miasta sporządził plan kontroli, na podstawie zarządzenia, a kontrole zostały przewidziane w każdym kwartale roku – jednak bez uszczegółowienia liczby tych kontroli. Były również Gminy, które w ogóle nie sporządziły planu kontroli, ale wykonały pewną liczbę kontroli.

Ze względu na różnorodny sposób sporządzenia przez wójta planów kontroli i różnorodny sposób określenia wykazu podmiotów do kontroli w dwuletnim okresie, w którym kontrole powinny być przeprowadzone, na podstawie zgromadzonych przez WIOŚ danych nie można jednoznacznie stwierdzić ile kontroli zostało zaplanowanych przez wójta w 506 skontrolowanych przez WIOŚ gminach i czy wszystkie zaplanowane kontrole zostały zrealizowane.

W związku z rozbieżnym podejściem zarówno gmin jak i WIOŚ do planów kontroli, które uwidoczniło się na etapie opracowywania przez GIOŚ wyników kontroli niniejszego cyklu,

GIOŚ wystąpił do Ministerstwa Infrastruktury, jako gospodarza przepisów ucpg dotyczących nieczystości ciekłych, z prośbą o zajęcie stanowiska sprawie planów kontroli. Ministerstwo Infrastruktury w przedstawionym stanowisku zawartym w piśmie z kwietnia 2025 r. wskazało, że plan kontroli w postaci wykazu podmiotów nie musi obejmować wszystkich mieszkańców gminy, których nieruchomości wyposażona jest w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków, gdyż zgodnie z przepisami ustawy ucpg, to gmina decyduje o skali kontroli w celu prowadzenia poprawnej gospodarki ściekowej na jej obszarze. Obowiązkiem gminy jest sporządzenie planu kontroli obejmującego wykaz podmiotów podlegających kontroli i przeprowadzenie przedmiotowej kontroli w danym okresie.

4.3. Zgodność danych przedłożonych w sprawozdaniach ucpg z prowadzonymi przez gminy ewidencjami

WIOŚ podczas kontroli ustalili, że:

- w 335 gminach dane zawarte w sprawozdaniach były zgodne z prowadzonymi przez nie ewidencjami,
- w 167 gminach dane zawarte w sprawozdaniach nie były zgodne z prowadzonymi przez nie ewidencjami albo gminy nie prowadziły wszystkich wymaganych ewidencji,
- 4 gminy, w tym 3 skontrolowane w ramach niniejszego cyklu, nie przesłały sprawozdania do WIOŚ, natomiast 1 z tych gmin przekazała sprawozdanie do WIOŚ w trakcie kontroli, ale WIOŚ wyjaśnił, że nie zweryfikował tych danych podczas kontroli.

Stwierdzone przez WIOŚ rozbieżności w danych zawartych w sprawozdaniach gmin względem prowadzonych przez gminy ewidencji, dotyczyły m.in:

- liczby zbiorników bezodpływowych na terenie gminy wykazanych w sprawozdaniu za rok 2023, a liczbą wskazaną podczas kontroli przeprowadzonej w 2024 r.,
- liczby przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy wykazanych w sprawozdaniu za rok 2023, a liczbą wskazaną podczas kontroli przeprowadzonej w 2024 r.,
- liczby umów zawartych w roku sprawozdawczym oraz zawartych przed rokiem sprawozdawczym,
- liczby przeprowadzonych kontroli,
- ilości pobranej wody i odebranych nieczystości z nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe,
- liczby osób zameldowanych na terenie nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków,
- liczby przeprowadzonych kontroli umów w roku sprawozdawczym oraz zawartych przed rokiem sprawozdawczym,
- liczby stacji zlewnych, do których dostarczono nieczystości ciekłe ze zbiorników bezodpływowych zainstalowanych poza granicami gminy.

4.4. Stwierdzone naruszenia

Na podstawie danych przekazanych przez WIOŚ ustalono, że podczas kontroli gmin WIOŚ stwierdzili, m.in.:

- niekompletną ewidencję - brak danych o części nieruchomości niepodłączonych do kanalizacji lub niezbędnych informacji wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy ucpg,
- brak przeprowadzenia przez wójta w 2023 r. zadeklarowanej liczby kontroli nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków,
- niewykonywanie przez wójta kontroli nieruchomości posiadających zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków w dwuletnim okresie podlegającym kontroli,
- opracowany przez wójta plan kontroli nie zawierał wykazu podmiotów wytypowanych do kontroli,
- brak wskazania w Regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie, częstotliwości odbioru nieczystości ciekłych z przydomowych oczyszczalni ścieków,
- nierzetelne wypełnienie sprawozdania dotyczącego gospodarowania nieczystościami ciekłymi za 2023 r., tj. wpisanie w sprawozdaniu ilości przeprowadzonych kontroli, pomimo braku protokołów z czynności kontrolnych potwierdzających ich przeprowadzenie. Dane pozyskano z jednostki organizacyjnej gminy oraz sprawozdań przedsiębiorców świadczących usługi odbioru i transportu nieczystości ciekłych, a nie z faktycznie przeprowadzonych kontroli, potwierdzonych obustronnie podpisanym protokołem czynności kontrolnych,
- sprawozdania zawierające nieścisłości w stosunku do stanu rzeczywistego, w szczególności w zakresie ilości pobranych wód przez użytkowników nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, całkowitej ilości ścieków, itp.,
- niesporządzanie protokołu z kontroli o której mowa w art. 6 ust. 5a ustawy ucpg, który podpisywany jest przez kontrolującego i kontrolowanego lub sporządzanie protokołów, które nie były podpisywane przez kontrolowanych,
- nieprowadzenie w okresie od 1 stycznia 2023 r. do marca 2024 r. ewidencji aktualnych informacji wskazanych w art. 3 ust. 5 ustawy ucpg; nieprowadzenie od kwietnia 2024 r. do dnia zakończenia kontroli ewidencji aktualnej ilości pobranej wody;
- niesporządzenie i nieprzekazanie do WIOŚ i do Dyrektora RZGW PGWWP sprawozdania dotyczącego gospodarowania nieczystościami ciekłymi za 2023 r. lub przekazanie sprawozdań po terminie,
- prowadzenie kontroli, o której mowa w art. 6 ust. 5a ustawy ucpg, bez planu kontroli;
- niezorganizowanie opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów na opróżnianie i transport nieczystości ciekłych,
- brak informacji w gminie o sposobie gospodarowania nieczystościami ciekłymi na terenie nieruchomości.

Dodatkowo WIOŚ stwierdzali, że prowadzone przez Gminy ewidencje były aktualizowane na bieżąco, w związku z tym na dzień kontroli WIOŚ (w II półroczu 2024r.) ewidencja nie była zgodna ze sprawozdaniem złożonym za 2023 r.

Naruszenia dotyczące prowadzonych przez gminy ewidencji stwierdzono w 100 gminach, natomiast naruszenia związane z planem kontroli w 163.

Jednak jak wskazano powyżej, naruszenia związane z planem kontroli z uwagi na rozbieżne podejście zarówno samych gmin jak i WIOŚ do interpretacji przepisów ustawy ucpg, dotyczących liczby podmiotów, którą wójt powinien określić w planie kontroli i skontrolować w dwuletnim okresie objętym kontrolą, należy traktować pogładowo.

Ogółem naruszenia dotyczące realizacji przez wójtów obowiązków objętych przedmiotem niniejszego cyklu kontrolnego WIOŚ stwierdzili w 287 gminach, co stanowi 56,72% gmin spośród skontrolowanych 506.

Tabela 5. Zestawienie liczby skontrolowanych gmin, w których stwierdzono naruszenia

Lp.	Województwo	Liczba skontrolowanych gmin	Liczba kontroli z naruszeniami
1.	Dolnośląskie	37	24
2.	Kujawsko-Pomorskie	30	17
3.	Lubelskie	42	14
4.	Lubuskie	27	21
5.	Łódzkie	41	25
6.	Małopolskie	30	29
7.	Mazowieckie	60	16
8.	Opolskie	11	4
9.	Podkarpackie	40	33
10.	Podlaskie	28	0
11.	Pomorskie	20	15
12.	Śląskie	30	22
13.	Świętokrzyskie	10	9
14.	Warmińsko-Mazurskie	30	19
15.	Wielkopolskie	50	20
16.	Zachodniopomorskie	20	19
RAZEM		506	287

Jednocześnie z ww. tabeli wynika, że w woj. podlaskim w 28 skontrolowanych gminach, WIOŚ stwierdził prawidłowe wykonywanie ustawowych obowiązków przez wójtów z zakresu nieczystości ciekłych. Jednakże, z uwagi na różną interpretację przepisów ustawy ucpg przez poszczególne WIOŚ w okresie prowadzonych kontroli, dane te należy traktować pogładowo.

4.5. Działania pokontrolne podjęte przez WIOŚ dotyczące cyklu

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami, WIOŚ w ramach działań pokontrolnych zrealizowanych na dzień przekazania danych z cyklu kontrolnego do GIOŚ, tj. na dzień 28 lutego 2025 r.:

- skierowali 245 zarządzeń pokontrolnych do wójtów kontrolowanych gmin,
- skierowali 80 wystąpień do organów – PGW WP,
- skierowali 55 wystąpień do innych organów,
- wydali decyzje (ostateczne i nieostateczne) w sprawie wymierzenia kary pieniężnej:
  - a) liczba decyzji ostatecznych wydanych w 2024 r.
    - na podstawie art. 9z ust. 6 – 1 decyzja,
    - na podstawie art. 9z ust. 7 – 2 decyzje
  - b) liczba decyzji nieostatecznych wydanych w 2024 r.
    - na podstawie art. 9z ust. 6 – wszczęto 5 postępowań
    - na podstawie art. 9z ust. 7 – 1 decyzja.

5. WNIOSKI

- 1) Ustawa *ucpg* zawiera nieprecyzyjną regulację dotyczącą wymaganej liczby kontroli, które powinien przeprowadzić wójt w ciągu dwuletniego okresu kontroli objętego planem. Z brzmienia przepisu art. 6 ust. 5aa *ucpg* nie wynika jaki procent podmiotów, które pozbywają się z terenu niepodłączonych do kanalizacji sanitarnej nieruchomości nieczystości ciekłych, powinien zostać ujęty przez wójta w planie kontroli;
W obecnym stanie prawnym wójt posiada swobodę w planowaniu liczby kontroli na dwuletni okres, co nie sprzyja pełnemu nadzorowi nad właściwym gospodarowaniem ściekami przez mieszkańców, których nieruchomości wyposażone są w zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Stanowisko Ministerstwa Infrastruktury i wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim dotyczące planów kontroli zostało omówione poniżej.
- 2) Brak ustandaryzowanych jednolitych wzorów ewidencji, które gminy są zobowiązane prowadzić w zakresie nieczystości ciekłych, brak wzoru planu kontroli, który powinien sporządzać wójt, brak jednoznacznych kryteriów co do danych, które powinny być wskazane w tym planie przyczynia się do występowania nieprawidłowości w sprawozdawczości gmin, i niekorzystnie wpływa na sprawowanie nadzoru wójta nad mieszkańcami oraz organów IOŚ nad wójtem.
- 3) Gminy prowadzą ewidencję w różnej formie, co rodzi trudności z przeszukiwaniem i zliczaniem danych oraz w różny sposób określają w planie kontroli wykaz podmiotów podlegających kontroli w okresie kontrolowanym. Prowadzi to do błędów w sprawozdaniach *ucpg* i braku spójnych danych odzwierciedlających stan faktyczny.
- 4) Prowadzone przez Gminy ewidencje były aktualizowane na bieżąco, w związku z tym na dzień kontroli WIOŚ (w II półroczu 2024r.) ewidencje nie były zgodne ze sprawozdaniem złożonym za 2023 r.
- 5) Pobieranie przez mieszkańców gmin wody z nieopomiarowanych ujęć indywidualnych (zamiast z wodociągu) może wpływać na zafałszowanie bilansu wodno-ściekowego gmin.
- 6) Wyznaczony datą wejścia w życie przepisu art. 6 ust. 5aa ustawy *ucpg* dwuletni okres, na który powinien być sporządzony plan kontroli nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym, za który

wójt jest zobowiązany złożyć sprawozdanie, co utrudnia ocenę wywiązywania się wójta z jego obowiązków kontrolnych wobec podmiotów podlegających kontroli.

7) Pomimo, że przepisy ustawy ucpg dotyczące obowiązku prowadzenia przez gminy, w formie umożliwiającej przekazywanie informacji w postaci elektronicznej, ewidencji:

- 1) zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej;
- 2) przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej;
- 3) umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy;

obowiązują w brzmieniu objętym niniejszym cyklem kontrolnym od 1 stycznia 2020 r., to nadal niektóre gminy nie posiadają pełnej ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków funkcjonujących na ich terenie, co uniemożliwia sprawowanie skutecznego nadzoru przez wójta nad mieszkańcami w zakresie sposobu i częstotliwości pozbywania się nieczystości ciekłych.

Przed wszystkim jednak, jak już wskazano powyżej, w trakcie analizy danych przekazanych przez WIOŚ do GIOŚ w ramach raportowania wyników z niniejszego cyklu kontrolnego uwidoczniło się rozbieżne podejście zarówno organów IOŚ jak i samych kontrolowanych gmin do interpretacji przepisów ustawy ucpg, w szczególności w zakresie art. 6 ust. 5aa tej ustawy, tj. czy w ciągu dwóch lat (okresu kontrolowanego) wójt ma obowiązek kontroli, o której mowa w art. 6 ust. 5a ustawy, tylko tych podmiotów (dowolnej ich liczby), które ujął w planie kontroli na dany okres objęty kontrolą, czy wszystkich podmiotów znajdujących się na terenie danej gminy, niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej.

Kwestia ta była również podnoszona przez przedstawicieli Agencji Wsparcia Ochrony Środowiska na posiedzeniu Senackiej Komisji Klimatu i Środowiska, które odbyło się w dniu 21 stycznia 2025 r. na temat „Wyzwania dla sektora gospodarki wodno-ściekowej na lata 2025-2035”, czyli po zakończeniu realizacji przez WIOŚ niniejszego cyklu kontrolnego.

W związku z powyższym GIOŚ, biorąc pod uwagę kompetencje wynikające z art. 4a ust. 1 pkt 1 ustawy o IOŚ, wystąpił do Ministerstwa Infrastruktury, jako gospodarza przepisów ucpg dotyczących nieczystości ciekłych, z prośbą o zajęcie stanowiska w zakresie wskazywanych rozbieżności. Ministerstwo Infrastruktury w przedstawionym stanowisku zawartym w piśmie z kwietnia 2025 r. wskazało m.in., że plan kontroli w postaci wykazu podmiotów nie musi obejmować wszystkich mieszkańców gminy, których nieruchomość wyposażona jest w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków, gdyż zgodnie z przepisami ustawy ucpg, to gmina decyduje o skali tejsze kontroli w celu prowadzenia poprawnej gospodarki ściekowej na jej obszarze. Obowiązkiem gminy jest sporządzenie planu kontroli obejmującego wykaz podmiotów podlegających kontroli i przeprowadzenie tejsze kontroli w danym okresie.

GIOŚ przekazał stanowisko MI do wszystkich WIOŚ celem ujednolicenia podejścia podczas realizowanych na bieżąco kontroli dotyczących oceny wywiązywania się wójta z obowiązków określonych w ustawie ucpg dotyczących nieczystości ciekłych.

Jednakże w dniu 5 czerwca 2025 r. w WSA w Gorzowie Wlkp. zapadł wyrok o sygn. II SA/Go 148/25³ w sprawie ze skargi Burmistrza jednej z kontrolowanych przez Lubuskiego WIOŚ gmin na zarządzenie pokontrolne tego organu ze stycznia 2025 r., w którym Lubuski WIOŚ nakazał Burmistrzowi m.in.: "Prowadzić co najmniej raz na dwa lata kontrole podmiotów wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków zgodnie z planem kontroli, określającym co najmniej wykaz podmiotów podlegających kontroli w okresie kontrolowanym". Sąd wyjaśnił, że „w uzasadnieniu tego zarządzenia wskazano, że w pierwszym dwuletnim okresie kontroli, tj. od [...]08.2022 r. do [...]08.2024 r. skarżący nie skontrolował wszystkich podmiotów wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków będących w ewidencji Gminy [...] na dzień [...]08.2022 r.”. Natomiast zdaniem skarżącego Burmistrza „ww. przepisy nie nakazują przeprowadzenia kontroli, o której mowa w art. 6 ust. 5a w cyklu dwuletnim na wszystkich nieruchomościach położonych w Gminie, a wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe czy też w przydomowe oczyszczalnie ścieków. Przepis stanowi jedynie, że kontrole mają się odbywać według planu kontroli. To plan kontroli jest podstawą weryfikacji zaangażowania gmin w czynności kontrolne”.

W rozważaniach przedstawionych w uzasadnieniu ww. wyroku WSA wskazał, że „zdaniem Sądu - z uwagi na błąd językowy popełniony przy redakcji przepisu art. 6 ust. 5aa u.u.c.p.g. - konieczne jest jego ujednoznacznienie w ramach tzw. operatywnej wykładni prawa. Zdanie "wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany prowadzić kontrolę, o której mowa w ust. 5a, co najmniej raz na dwa lata zgodnie z planem kontroli, określającym co najmniej wykaz podmiotów podlegających kontroli w okresie kontrolowanym" nie jest bowiem poprawnie skonstruowane pod względem językowym. Z jego językowego brzmienia wiadomo, że plan kontroli musi obejmować "co najmniej wykaz podmiotów podlegających kontroli". Niejasne jest natomiast, czy kontroli, w okresie dwóch lat (innego okresu ustawa nie zawiera) podlegać powinni wszyscy właściciele zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków znajdujących się w ewidencji danej gminy, czy tylko ci, którzy zostali wskazani w planie przez podmiot go sporządzający. Przepis ten nie spełnia zatem wymogu precyzyjności i komunikatywności, o której mowa w § 6 "Zasad techniki prawodawczej". W uzyskaniu jednoznaczności wykładni tego przepisu nie pomaga również odniesienie go do pozostałych przepisów u.u.c.p.g. (w szczególności dotyczących planu kontroli oraz ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków), a także przepisy innych aktów prawnych, do których odsyła ta ustawa (Prawo ochrony środowiska), gdyż nie zawierają one norm dookreślających zakres podmiotowy kontroli (kto ma być kontrolowany w okresie dwóch lat). Z tego zaś powodu, że przepis art. 9a ust. 1 u.u.c.p.g. jest zredagowany inaczej (lepiej pod względem językowym) nie wynika, że faktyczny prawodawca zredagował art. 6 ust. 5aa u.u.c.p.g. z zamiarem, który podnosi się w skardze, gdyż wymagałoby to przyjęcia, że przepis ten jest jednoznaczny, a tak przecież nie jest.”

Ostatecznie w ww. wyroku Sąd stwierdził: „uznając zatem obowiązywanie spornego przepisu należy rozważyć jego cele i funkcje oraz kontekst systemowy. Zdaniem Sądu z całego kontekstu systemowego i funkcjonalnego przepisu art. 6 ust. 5aa u.u.c.p.g. wynika, że nakłada

---

³ Podobnie w wyroku WSA w Gorzowie Wlkp. z dnia 21 maja 2025 r., sygn. akt II SA/Go 171/25

on na gminę (związek międzygminny) obowiązek skontrolowania w okresie dwóch lat wszystkich zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych znajdujących się na terenie danej gminy, ujętych w ewidencji, o której mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 u.u.c.p.g. Przyjęcie interpretacji przedstawionej w skardze prowadzi bowiem do niedającego się zaakceptować wniosku, że to gmina w sposób autonomiczny, a w istocie dowolny, mogłaby określać kto i kiedy ma być kontrolowany (por. wyrok WSA w Gorzowie Wlkp. z dnia 21 maja 2025 r., II SA/Go 171/25, CBOSA). Trafnie zwraca na to uwagę organ podnosząc, że przy takiej interpretacji do realizacji rozważanego obowiązku wystarczałoby wskazanie w planie kontroli i następnie skontrolowanie w okresie dwóch lat jedynie dwóch właścicieli zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków podmiotów. Przy tej interpretacji dopuszczalne byłoby także to, że niektórzy z tych właścicieli mogli by być nie zostać poddani kontroli w jej kolejnych dwuletnich czasokresach. Zależałoby to bowiem wyłącznie od arbitralnej woli gminy (związku międzygminnego), wyrażonej przez ten podmiot w sporządzanym przez niego planie. Takie rozumienie przepisu wypaczałoby racjonalność aksjologiczną przepisu art. 6 ust. 5aa u.u.c.p.g. tworząc nieakceptowalne w praworządnym systemie prawa pole do nadużyć. W odniesieniu do podmiotów podlegających kontroli godziłoby też w zasadę zasady równości wobec prawa.

Z powyższych względów należało uznać, że wykładnia i zastosowanie przez organ przepisu art. 6 ust. 5aa u.u.c.p.g. jest prawidłowe, co czyni zaskarżone zarządzenie zgodnym z prawem”. Powyższy przykład dobitnie wskazuje, że aby zapewnić właściwy nadzór wójta nad realizacją przypisanych mu obowiązków określonych w ucpg i jednocześnie właściwy nadzór organów IOŚ nad wykonywaniem tych obowiązków przez wójta, niezbędne jest pilne i jednoznaczne doszczegółowienie obowiązujących regulacji ustawy ucpg dotyczących nieczystości ciekłych. Przede wszystkim we wskazanym obszarze art. 6 ust. 5aa ustawy ucpg, ale także w zakresie innych przepisów tej ustawy, które mają decydujący wpływ na obowiązki wójta związane z kontrolą nieruchomości niepodłączonych do kanalizacji sanitarnej w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych z tych nieruchomości, w tym uzupełnienie przepisów ustawy ucpg o delegacje do wydania przez właściwego ministra rozporządzeń wykonawczych określających m.in. wzory planu kontroli czy sprawozdań. Rozbieżna interpretacja aktualnie obowiązujących przepisów ustawy ucpg, zarówno przez Gminy jak i przez WIOŚ m.in. w zakresie art. 6 ust. 5aa tej ustawy, miały istotny wpływ na ilościowe wyniki niniejszego cyklu kontrolnego, które w tej sytuacji można traktować jedynie pogładowo.

Precyzyjne uregulowanie omawianych w niniejszym raporcie zagadnień jest istotne również dlatego, że za niewywiązywanie się wójta z obowiązków wynikających z art. 6 ust. 5a ustawy ucpg, ustawa przewiduje karę administracyjną wymierzaną gminie przez WIOŚ w drodze decyzji. Przepisy stanowiące podstawę stosowania sankcji muszą więc być jednoznaczne.

Pomimo istniejących problemów związanych z interpretacją przepisów ustawy ucpg, niewątpliwie pozytywnym skutkiem kontroli wykonywanych przez WIOŚ pod kątem wywiązywania się wójta z obowiązków wynikających z ustawy ucpg, związanych z gospodarowaniem nieczystościami ciekłymi powstających na terenie gminy jest mobilizacja gmin do realizacji obowiązków ewidencyjno-kontrolnych w tym zakresie. Natomiast kontrole wykonywane przez gminy podnoszą świadomość mieszkańców tych gmin w zakresie ochrony

wód przed zanieczyszczeniem i odpowiedzialnego zarządzania gospodarką wodno-ściekową w ramach własnych nieruchomości.

6. SPOSÓB WYKORZYSTANIA MATERIAŁU

Sporządzony raport zostanie przekazany do:

- Departamentu Instrumentów Środowiskowych Ministerstwa Klimatu i Środowiska, nadzorującego pracę Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz do:
- Departamentu Strategii i Analiz Ministerstwa Klimatu i Środowiska
- Ministerstwa Infrastruktury, Departament Gospodarki Wodnej
- Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie
- Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska

w celu wykorzystania służbowego zgodnie z posiadanymi kompetencjami.

7. MATERIAŁY WYKORZYSTANE DO RAPORTU

1. Sprawozdania WIOŚ z wykonania ogólnokrajowego cyklu kontrolnego pn. realizacja przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta obowiązków wynikających z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r., poz. 399) dotyczących nieczystości ciekłych powstających na terenie gminy, wraz z dodatkowymi wyjaśnieniami.
2. Wytyczne do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w roku 2024.
3. Stanowisko Ministerstwa Infrastruktury przedstawione w piśmie z 7 kwietnia 2025 r. znak DGW-5.0212.8.2025.
4. Wyrok WSA w Gorzowie Wlkp. z dnia 21 maja 2025 r., sygn. akt II SA/Go 171/25 oraz z dnia 5 czerwca 2025 r. sygn. akt II SA/Go 148/25